

Klimato kaitos iniciatyvos koronaviruso krizės akivaizdoje

Koronaviruso sukelta pasaulinė sveikatos krizė Europoje pamažu įgauna nuosaikesnį mąstą. Karantino apribota ekonominė veikla įvairiose šalyse parodo netikėtus aplinkos pokyčių rezultatus: ženkliai sumažėjusių oro bei vandens taršą, atsigaunančią gyvąją gamtą. Taikyti apribojimai akivaizdžiai parodė, kokių rezultatų galima tikėtis sumažinus gamybos bei vartojimo apimtį. Tačiau ši situacija pamažu keičiasi, nemaža dalis šalių jau švelnina apribojimus. Gyvenimui grįžtant į įprastą ritmą Kinijoje jau vėl formuojasi transporto spūstys. Gerokai padaugėjo automobilių ir Lietuvos miestų gatvėse.

Klimato kaita ir aplinkos būklės blogėjimas kelia egzistencinę grėsmę Europai ir pasauliui. Kad įveiktų šiuos iššūkius, 2019 m. pabaigoje, Europos Sąjunga paskelbė „Europos žaliąjį kursą“, kuriame nurodytos veiksmų gairės siekiant ES ekonomikos tvarumo. Tai bus pasiekta skatinant veiksmingą išteklių naudojimą ir pereinant prie švarios žiedinės ekonomikos. Be kita ko, Europos Sąjunga rūpinasi ir savo piliečių saugumu: koronaviruso sukelta krizė atskleidė Europos saugumo bei autonomijos svarbą gaminant, pavyzdžiui, savo farmacijos produktus, todėl strateginių pramonės sričių atkūrimas bus įtrauktas į Europos pramonės strategiją, kuri yra „Žaliojo kurso“ sudėtinė dalis.

Be abejo, nerealų tikėtis tokio gamybos ir vartojimo sumažėjimo, koks buvo karantino metu. Sunku sustabdyti jau įsisukusią vartojimo karuselę, tačiau poveikį aplinkai ir klimatui galima sušvelninti taikant modernias, alternatyvias priemones. Keletas tokių pavyzdžių galėtų būti Milton Keynes (JK) savivaldybės remiama elektromobilių naudojimo skatinimo iniciatyva bei elektros robotų – kurjerių panaudojimas prekių bei maisto pristatymui gyventojams į namus, kuris tapo ypač aktualus karantino laikotarpiu.

Milton Keynes savivaldybė gyvuoja vos daugiau nei 50 metų. Naujas miestas, šiuo metu turintis virš 250 tūkst. gyventojų įkurtas 1960-aisiais. Siekdama prisidėti prie klimato švelninimo, Milton Keynes savivaldybė tarp kitų savo strateginių tikslų nusprendė siekti, kad iki 2022 m. net 23% naujai parduotų automobilių būtų varomi elektra, o tuo pačiu įsipareigojo plėsti elektromobilių įkrovimo infrastruktūrą. Savivaldybės tikslas - iki 2030 tapti CO2 neutralia teritorija. Dalis priemonių jau pradėtos įgyvendinti: pastatyta 8 vietų greitojo elektromobilių įkrovimo stotis, šiuo metu didžiausia Jungtinėje Karalystėje; įsteigtas „Elektrinių transporto priemonių patirties centras“, kuriame galima išbandyti važinimą elektromobiliu, išsamiau susipažinti su elektromobilių techninėmis galimybėmis. Savivaldybėje vykdomas unikalus robotų-kurjerių projektas, kur savaeigiai robotai pristato gyventojams prekes iš prekybos centrų bei karštą maistą iš aplinkinių restoranėlių. Šiais ir kitais savo pasiekimais klimato švelninimo srityje Milton Keynes savivaldybė dalijasi su visa eile Europos miestų, drauge dalyvaujančių INTENSIFY projekte, su kurio rezultatais išsamiau galima susipažinti svetainėje www.interregeurope.eu/intensify.

Vaiva Ramanauskienė
VŠĮ Aplinkosaugos valdymo ir technologijų centras